

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN,
DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT
DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW
DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Strategie ruimte voor pijpleidingen: de opstart van twee geïntegreerde planprocessen voor de opmaak van een GRUP en een actieprogramma voor leidingcorridors

Samenvatting

In het kader van de strategie ruimte voor pijpleidingen en het beleidsadvies van het permanent overlegorgaan 'Klimatsprong voor de industrie, leidingcorridors' wordt de nood vastgesteld om ruimte te voorzien voor bijkomende pijpleidingen.

Concreet gaat het op de korte termijn om projecten voor een CO₂-pijpleiding tussen Eynatten en Zeebrugge en een waterstofpijpleiding tussen Antwerpen en Eynatten. Fluxys is de initiatiefnemer voor deze leidingprojecten. Om de aanleg van één of meerdere leidingen mogelijk te maken op die verbindingen worden twee geïntegreerde planprocessen voor de opmaak van een GRUP opgestart om een leidingstrook aan te duiden. Op die manier kunnen de huidige vastgestelde strategische ontbrekende schakels in het energienetwerk worden weggewerkt.

Door prioritair in te zetten op de realisatie van grote verbindingssassen wordt een robuuste hoofdstructuur gecreëerd, die als drager fungeert voor toekomstige netwerkontwikkelingen. Vanuit deze hoofddassen, veelal verbinding makend met buurlanden, kunnen op termijn bijkomende aansluitingen richting kleinere of moeilijker bereikbare industriële clusters worden gerealiseerd. Deze verdere ontwikkelingen zullen in de regel kunnen steunen op bestaande tracés, reservatiestroken of het hergebruik van aanwezige leidinginfrastructuur, waardoor de ruimtelijke impact beperkt blijft en flexibiliteit voor toekomstige keuzes wordt behouden.

De nota geeft ook inzicht in de krijtlijnen voor de procesvoering met de communicatie en het overleg met lokale besturen, sectoren en omwonenden, doorheen alle planfasen in functie van het bewerkstelligen van draagvlak.

Het Departement Omgeving start in samenspraak met Fluxys met een geïntegreerd planproces voor een leidingstrook met een CO₂-dense leiding tussen Opwijk en Lievegem. Op korte termijn wordt een planteam samengebracht en wordt een startnota uitgewerkt. De startnota voor de leidingstrook, als onderdeel van een corridor van de Duitse grens in Eynatten tot Zeebrugge en de Noordzee, wordt op korte termijn ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Over de door de Vlaamse Regering goedgekeurde startnota wordt een publieke raadpleging gehouden.

Daarnaast wordt het planproces voor een leidingstrook met een H₂-leiding tussen de Antwerpse haven en Duitsland voorbereid en zal een startnota ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. Over de door de Vlaamse Regering goedgekeurde startnota wordt een publieke raadpleging gehouden.

1. SITUERING

De Vlaamse economie en samenleving staan voor een transitie op het vlak van energie, klimaat en grondstoffen. Om deze transitie succesvol te realiseren, is een toekomstgericht en strategisch infrastructuurbeleid noodzakelijk. Pijpleidingen voor waterstof, CO₂, grondstoffen en producten, warmte en elektriciteitskabels worden steeds belangrijker als bouwstenen voor een duurzame, competitieve en veerkrachtige industrie.

Het belang van pijpleidingen is erkend in het regeerakkoord en verschillende beleidsnota's, in het bijzonder de beleidsnota Omgeving en deze van Mobiliteit en Openbare Werken. Een proactief beleid biedt kansen om Vlaanderen te positioneren als aantrekkelijke regio voor de industrie in Noordwest-Europa en het bereiken van de gestelde klimaatdoelen.

De Vlaamse Regering zet binnen dit proactief beleid in op concrete knelpunten en missing links in het netwerk. De Vlaamse Regering keurde op 7 juni 2024 het GRUP 'Leidingstraat Zelzate – Kallo' goed (VR 2024 0706 DOC.0853/2).

Fluxys hydrogen NV heeft op basis van dit GRUP op 31 januari 2025 een omgevingsvergunning (OMV 2024071256) verkregen voor de aanleg van een waterstofleiding op het traject Zelzate-Kallo. De aanlegwerken werden in april 2025 opgestart.

Het tracégedeelte op het grondgebied van Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht werd betwist: het GRUP bij de Raad van State en de omgevingsvergunning bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Om de ruimte-inname van landbouwgebied ten zuiden van de E34 zoveel als mogelijk te beperken heeft de Vlaamse Regering een planproces opgestart om de leidingstraat, zoals opgenomen in voornoemd GRUP en in het GRUP E34-west ter hoogte van de Waaslandhaven, op bepaalde plaatsen te vervangen door een leidingstrook met een beperkte breedte (GRUP 'Leidingstrook ter hoogte van Waaslandhaven-E34'). De startnota werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 19 december 2025. De publieke raadpleging is afgerond op 17 april 2026 en de scopingnota is in opmaak.

De Vlaamse Regering keurde voorheen op 18 december 2020 ook de startnota voor het geïntegreerd planproces gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Antwerpen – Ruhr (Geleen)' goed. De Vlaamse Regering zette het planproces stop na een participatieronde die erg veel reacties teweegbracht.

Het doorlopen proces heeft evenwel aangetoond dat de impact van ondergrondse leidingen op het veiligheidsgevoel en de ruimtebeleving van omwonenden in belangrijke mate kan worden beperkt door het voorzien van leidingstroken en nieuwe leidingen waar mogelijk aan te leggen in bestaande stroken/straten. Het gaat dan om een beperkt aantal leidingen die voldoende rekening houden met de impact op woningen, gebouwen, landbouw en natuurgebieden. In elk geval gebeurt de aanleg zonder onteigening van woningen. Dat vereist een grondige tracéstudie in overleg met de belanghebbenden en de besturen. De procesvoering en het overleg met alle stakeholders in een vroege fase is daarbij van groot belang. Bovendien moet daarbij, in de mate van het mogelijke, ruimte en tijd worden voorzien om leidingprojecten te combineren met andere projecten met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde.

De energietransitie is vandaag meer dan ooit een grote maatschappelijke uitdaging in Europa en Vlaanderen. Het versterken van het netwerk van pijpleidingen is cruciaal en het wegwerken van de ontbrekende schakels of missing-links is dringend voor de genoemde projecten voor CO₂ en waterstof. Hiermee worden de Vlaamse Zeehavens onderling verbonden in het Europese netwerk. De zeehaven

van Antwerpen is een petrochemische cluster van wereldniveau. De cluster heeft een sterke verbinding met andere belangrijke clusters, langs het Albertkanaal, in Nederland en het Duitse Ruhrgebied. Deze multimodale verbindingen worden in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen van cruciaal belang beschouwd voor de ondersteuning van de competitiviteit van de grote economische concentraties van Vlaanderen en voor de gehele Vlaamse economie. De genoemde projecten voldoen vandaag aan de gekende behoeften. Andere projecten zijn op dit ogenblik niet in voorbereiding.

Deze nota geeft uitvoering aan bepalingen inzake de energietransitie zoals opgenomen in het Vlaamse Regeerakkoord en de conceptnota van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), evenals aan de verplichtingen voortvloeiend uit de TEN-E-verordening (Verordening (EU) 2022/869 inzake trans-Europese energienetten). In deze nota wordt aangegeven wat die beleidsopties vereisen om te voorzien in de noodzakelijke ruimtelijke reserveringen voor (energie)transportinfrastructuur door ondergrondse pijpleidingen. Daarbij wordt in eerste instantie nagegaan welke aanpassingen noodzakelijk zijn op het vlak van de bestemmingsplannen en waar het opstarten van een geïntegreerd planningsproces voor de opmaak van een GRUP dus vereist is.

De energietransitie, die essentieel is om de doelstelling van klimaatneutraliteit in Vlaanderen tegen 2050 te realiseren, vergt de uitbouw van een robuuste, toekomstgerichte en samenhangende energie-infrastructuur. Door tijdig en strategisch ruimte voor deze energie- en decarbonisatie infrastructuur in te plannen en deze ruimtelijk te verankeren, zet Vlaanderen in op een langetermijnvisie die de realisatie van de energietransitie mogelijk maakt. Tegelijk draagt deze aanpak bij tot een versnelde ontwikkeling van noodzakelijke infrastructuurprojecten geborgd door een verhoogde rechtszekerheid, in het bijzonder op het vlak van ruimtelijke ordening en vergunningverlening.

De uitbouw van die strategische energie en decarbonisatie-infrastructuur is daarnaast van cruciaal belang voor de investeringszekerheid en de internationale positionering van Vlaanderen. Toegankelijke, betaalbare en schaalbare energie en decarbonisatie-infrastructuur, geeft industriële ondernemingen de nodige lange termijn zekerheid om investeringsbeslissingen in Vlaanderen en België te verankeren. Dit is in het bijzonder essentieel voor CO₂-intensieve sectoren en voor activiteiten die technisch of economisch moeilijk volledig te elektrificeren zijn, waarvoor alternatieve energie en decarbonisatie-oplossingen onontbeerlijk blijven.

Tegelijk versterkt dergelijke infrastructuur de aantrekkingskracht van Vlaanderen als vestigingslocatie voor net-zero-industrieën en toekomstgerichte industriële waardeketens. Door zich te positioneren als een goed ontsloten en betrouwbaar knooppunt binnen Noordwest-Europa, met sterke verbindingen naar buurlanden, havens en industriële clusters, vergroot Vlaanderen zijn concurrentiepositie in de internationale strijd om industriële investeringen. Op die manier wordt niet alleen de bestaande industriële basis duurzaam verankerd, maar wordt ook ruimte gecreëerd voor nieuwe economische groei, werkgelegenheid en de realisatie van de klimaatdoelstellingen op korte en lange termijn.

Deze nota onderbouwt de noodzaak van de proactieve opmaak van twee Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen voor pijpleidingen:

1. Een verbinding via een leidingstrook tussen Opwijk en Lievegem voor de mogelijke uitbouw van een CO₂-dense leiding, als onderdeel van een corridor van de Duitse grens in Eynatten tot Zeebrugge en de Noordzee.
2. Een verbinding deels via een leidingstrook, deels via de reeds bestemde ruimte tussen de Antwerpse haven en Duitsland voor de mogelijke uitbouw van een waterstofleiding (H₂-leiding).

Binnen deze twee verbindingen worden missing links gerealiseerd omdat de bestaande gewestplannen en de ruimtelijke uitvoeringsplannen niet de nodige rechtszekerheid bieden. De vereiste ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn op die verbindingen nog niet vastgesteld, waardoor de ontwikkeling van pijpleidingen mogelijks niet als bestemmingsconform kan worden beschouwd.

Anders gesteld is de vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan vereist vooraleer een pijpleiding kan worden vergund en aangelegd over heel het tracé.

Om corridors voor pijpleidingen te kunnen realiseren van de Duitse grens tot Zeebrugge enerzijds en van de Antwerpse Haven tot aan de Duitse grens anderzijds, dienen zogenaamde 'missing links' gevat te worden door nieuwe ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Tevens erkent deze nota de noodzaak om strategische ruimte te realiseren voor bijkomende pijpleidingen. Daarom wordt voorzien in een actieprogramma voor leidingcorridors dat op middellange termijn deze doelstelling moet ondersteunen.

2. INHOUD

A. REALISATIE VAN MISSING LINKS OP KORTE TERMIJN

A.1 VERBINDING TUSSEN OPWIJK EN LIEVEGEM

Als CO₂-netwerkbeheerder (CNO) in Vlaanderen en in Wallonië, onderzoekt Fluxys c-grid, filiaal van Fluxys, de mogelijkheid om een Belgisch CO₂-leidingnetwerk te ontwikkelen. Dit netwerk zal industrieën en buurlanden verbinden met exportlocaties waar de CO₂ België zal verlaten via pijpleiding of schip.

Met de ambitie om een CO₂-vervoersnet in België en het Vlaams Gewest te bouwen en te beheren onderschrijft Fluxys c-grid volledig het Vlaams en Europees klimaatbeleid. De aanleg en het beheer van een dergelijk CO₂-vervoersnet is onontbeerlijk voor de energietransitie en het behalen van klimaatneutraliteit tegen 2050.

Ook van buiten België is er interesse om via het Belgische vervoersnetwerk toegang te verkrijgen tot CO₂ opslaglocaties in de Noordzee. In samenwerking met onder meer het Duitse Open Grid Europe (OGE) wordt deze interesse verder geconcretiseerd en kreeg het project een eigen identiteit "Ruhbens" met de ambitie een strategische en centrale ader te worden die de energietransitie ondersteunt en de Duitse en Belgische industrie helpt op weg naar klimaatneutraliteit (<https://www.ruhbens.com/>)

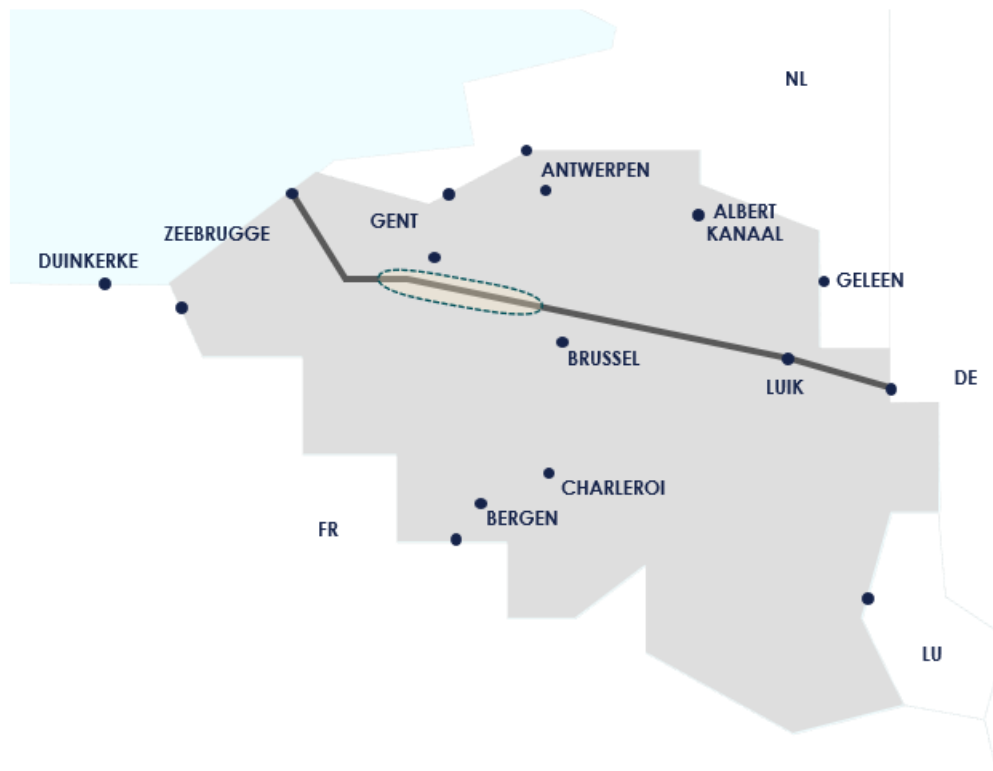
In dit kader, onderzoekt Fluxys c-grid de nood voor een CO₂-dense pijpleiding om CO₂ te kunnen transporteren naar opslaglocaties in de Noordzee, met het oog op een tijdige realisatie voor een indienstname tegen eind 2032.

CO₂ heeft in dense vorm zowel gasachtige als vloeibare eigenschappen. De dense vorm wordt aanbevolen voor (inter)nationaal transport onder hoge druk over lange afstanden en bij hoge volumes. Het gaat dan over minder vertakte hoofd-transportassen.

Het tracé dat het minste nieuwe ruimte aansnijdt, loopt grotendeels evenwijdig met de bestaande aardgas pijpleidingen tussen Eynatten en Zeebrugge. De corridor is voor het overgrote deel aangeduid als leidingstraat, deels op de gewestplannen en deels in een gewestelijk RUP. Binnen die corridor bestaat de mogelijkheid voor aanleg van een bijkomende leiding evenwijdig met de bestaande aardgasleidingen 'VTN I' en 'VTN II'.

De bestaande aardgasleiding Eynatten – Zeebrugge, gekend als VTN I (Versterking van het Transportnetwerk), werd oorspronkelijk aangeduid als enkelvoudige leiding op het gewestplan 'Aardgasleiding Zomergem–Voeren', vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 1997.

In uitvoering van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat VTN (Voeren–Opwijk)' werd in 2009 parallel aan VTN I een tweede aardgasleiding (VTN II) gerealiseerd tussen Voeren en Opwijk.

Vervolgens werd in 2023 een bijkomende aardgasleiding aangelegd tussen Desteldonk (Gent) en Opwijk, die in Opwijk aansluit op de bestaande VTN II. Ondanks deze dringende uitbreiding bleef de onderliggende gewestplanbestemming ter hoogte van de zone Opwijk–Lievegem beperkt tot een enkelvoudige leiding, wat niet langer in overeenstemming is met de feitelijke en geplande infrastructuurconfiguratie.

Om die reden is een aanduiding voor meerdere leidingen (leidingstrook) voor het traject tussen Zomergem (Lievegem) en Opwijk aangewezen. Daarbij dienen de bestaande leidingen Zomergem–Opwijk I en II expliciet binnen deze zone te worden opgenomen.

De opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor leidingen in de zone Opwijk–Lievegem moet dan ook worden beschouwd als een noodzakelijke stap om een aaneengesloten, juridisch robuuste corridor te verzekeren voor dit project, en om van daaruit de verdere uitbouw van de volledige waardeketen mogelijk te maken.

A.2. VERBINDING TUSSEN DE ANTWERPSE HAVEN EN DUITSLAND

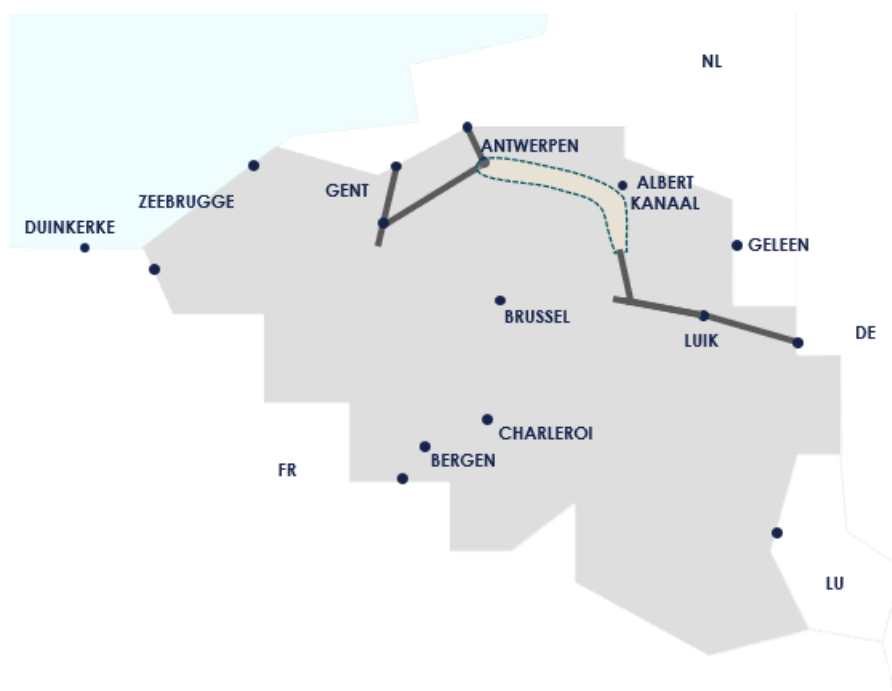
Als HNO, of Hydrogen Network Operator, steunt Fluxys hydrogen de Belgische en Vlaamse ambitie om een internationale draaischijf voor de invoer en doorvoer van waterstof te worden. Het Belgische waterstofnetwerk zal een integraal onderdeel worden van het Europese waterstofnet, naar het voorbeeld van de huidige rol van het Vlaamse Gewest en het land in aardgas.

Het netwerk zal de industriële gebruikers een betrouwbare toegang tot waterstof garanderen en zal een open, transparante en competitieve waterstofmarkt bevorderen.

Om de marktvraag naar capaciteit voor waterstoftransport te beoordelen, lanceerde Fluxys in 2021 een Request for Information (RFI). Op basis van resultaten van de RFI werden infrastructuur- en routevoorstellen uitgewerkt voor verschillende Belgische regio's. Via iteratieve interacties met marktspelers wordt sindsdien gewerkt aan een concreet voorstel voor infrastructuurontwikkeling.

Aangevuld met de positieve resultaten van de grensoverschrijdende Oproep tot Marktinteresse (Call for Market Interest – CMI) in oktober 2024 onderzoekt Fluxys de ontwikkeling van een corridor voor waterstoftransport tussen de Antwerpse haven en de Duitse grens in Eynatten, zoals schematisch weergegeven in onderstaande figuur. Deze verbinding vormt een cruciale stap in de realisatie van een strategische oost-westcorridor die Vlaamse en Belgische industriehubs en de Antwerpse haven, waar waterstof geproduceerd of ingevoerd zou worden, verbindt met Duitse centra met een hoge waterstofvraag. Het commercieel stapsgewijs verfijningsproces werd afgestemd met 'Open Grid Europe (OGE)' en is in lijn met het waterstofnetwerkontwikkelingsplan.

Om een duidelijk signaal naar de markt te geven en het engagement van Fluxys hydrogen als HNO (Hydrogen Network Operator) te onderstrepen, nam Fluxys in februari 2025 een strategische beslissing: de bouw van de eerste fase van het Belgische waterstofnetwerk in het Antwerpse havengebied, inclusief een verbinding tussen Antwerpen en Gent, zoals in donkergrijs weergegeven op onderstaande figuur.

De corridor tussen Antwerpen en Duitsland is voor een deel aangeduid als leidingstraat in een gewestelijk RUP. Binnen die corridor bestaat de mogelijkheid voor aanleg van een bijkomende leiding evenwijdig met de bestaande aardgasleidingen tussen:

- Eynatten & Glabbeek: gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat VTN (Voeren–Opwijk)', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 april 2009.
- Tessenderlo & Lommel: gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Lommel – Ham - Tessenderlo', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 15 mei 2009.
- Diest & Tessenderlo: gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat voor hoofdtransportleidingen Tessenderlo – Diest (herneming)', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 6 december 2015.
- Glabbeek & Halen: gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 juli 2024.

De 'missing link' tussen de Antwerpse Haven en Eynatten aan de Duitse grens betreft dus de zone tussen de oostelijke grens van de Antwerpse haven en de regio ter hoogte van Halen/Tessenderlo.

De opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor pijpleidingen in de zone tussen Antwerpen en Halen via de aanduiding van een leidingstrook moet dan ook worden beschouwd als een noodzakelijke stap om een aaneengesloten, juridisch robuuste corridor te verzekeren voor de mogelijke ontwikkeling van het waterstofnetwerk tussen Antwerpen en Duitsland, en om van daaruit de verdere uitbouw van de volledige waardeketen mogelijk te maken.

De invulling van deze corridor maakt deel uit van het "Indicatieve tienjarige investeringsplan voor waterstof voor de periode 2025–2034" van Fluxys, waarbij wordt uitgegaan van een effectieve realisatie voor een indienstname in 2032 (<https://www.fluxys.com/nl/about-us/fluxys-belgium/publications/infrastructure-development-plans>).

Voor de realisatie van deze nieuwe corridor wordt uitgegaan van een duidelijke rolverdeling, waarbij:

- De Vlaamse overheid instaat voor strategische planning, planologische verankering, vergunningenkader.
- De HNO, samen met de Vlaamse overheid, en ondersteund door de (haven) industrie, zorgt voor het nodige maatschappelijke draagvlak.

Overkoepelend is er een rol weggelegd voor een "regisseur" komende uit of onder leiding van Departement Omgeving, die instaat voor de afstemming op Belgische en Europese corridors, alsook op de Vlaamse Strategische Visie en Beleidsplannen Energie (Infrastructuur) zoals vervat in het in opmaak zijnde Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze werkwijze laat de Vlaamse Overheid tevens toe om pijpleidingen als 4de transportmodus naar een hoger niveau te brengen.

A.3. PROCESVOERING EN DRAAGVLAK VOOR GRUPS

Het succesvol doorlopen van een GRUP-proces hangt grotendeels af van het creëren van het nodige draagvlak bij alle betrokken stakeholders, gaande van landeigenaars en -gebruikers, tot administraties en de betrokken (lokale) besturen.

Op de korte termijn en voorafgaand aan de startnota wordt er door de initiatiefnemers, zijnde de industriële stakeholders en de planningsoverheid, open en transparant gecommuniceerd met deze partijen. Recurrente informatie-uitwisseling zal noodzakelijk zijn om misbegrip met betrekking tot het planinitiatief te vermijden.

Bij aanvang is het aangewezen dat de initiatiefnemer Fluxys c-grid of Fluxys hydrogen gezamenlijk alle lokale besturen, vertegenwoordigd door zowel hun politieke als hun administratieve niveau, één voor één ontmoet waarbij het GRUP-initiatief duidelijk kenbaar wordt gemaakt. Het (beter) begrijpen van de lokale bezorgdheden, de mogelijke interacties met bestaande lokale projecten, alsook de behoeften van de lokale gemeenschap zijn het uitgangspunt van dit overleg. De communicatie die uitgaat van de betrokken gemeenten moet in lijn worden gebracht met dat van het planteam dat door het Departement Omgeving wordt getrokken.

Zoals uit voorgaande processen is gebleken is het cruciaal om ook de verschillende lokale gemeenschappen te betrekken bij en doorheen alle fasen van het GRUP-proces. Na het eerste contact

met de lokale besturen zullen er consultaties onder de vorm van fysieke openbare bijeenkomsten of infomarkten georganiseerd worden door de initiatiefnemers. Deze consultaties laten toe om de specifieke bezorgdheden te capteren van de lokale gemeenschap die in of nabij het planningsinitiatief wonen of werken. Op deze wijze kan er door de lokale bevolking een waardevolle bijdrage geleverd worden aan het planningsproces en helpt het om de betrokkenheid van de gemeenschap te bevorderen.

Om gedurende het volledige planproces voldoende aandacht te waarborgen voor de belangen van omwonenden, lokale besturen en andere betrokken stakeholders, en om het planproces op een gedragen en efficiënte wijze te laten verlopen, wordt bij de opstart van het GRUP een **omgevingsmanager/management** aangesteld. Het omgevingsmanagement fungeert als een structurele en zichtbare schakel tussen het project, de stakeholders en het beleidsniveau, en vervult daarbij een bufferfunctie tussen het project en het politieke en bestuurlijke niveau. Het heeft tot doel om omgevingsrisico's tijdig te detecteren en te beheren.

Het omgevingsmanagement bestaat uit afgevaardigden van de overheid, het planteam en de initiatiefnemer en komt op recurrente basis samen vanaf de opstart van het GRUP-proces. Het werkt volgens een duidelijke governance-structuur, waarbij voorstellen en acties inzake stakeholdermanagement worden besproken, gevalideerd en opgevolgd.

Binnen dit kader wordt gewerkt met een duidelijk afgebakende basisaanpak, aangevuld met bijkomende acties en opdrachten op afroep, afhankelijk van de noden die zich tijdens het GRUP-proces stellen. Dit laat toe om flexibel in te spelen op de context en gevoeligheid van het project, terwijl een uniforme aanpak wordt gewaarborgd. De nood, scope en timing van een omgevingsmanager wordt vanaf de eerste samenkomst bepaald en gevalideerd.

De belangrijkste taken en aandachtsgebieden van een omgevingsmanager/management zijn:

- **Stakeholdermanagement:** identificeren en analyseren van relevante stakeholders (bewoners, bedrijven, actiegroepen, lokale besturen, ...) en hun aandachtspunten;
- **Communicatie en aanspreekbaarheid:** bepalen en coördineren van communicatie-initiatieven (infosessies, infomarkten, gerichte communicatiekanalen) en voorzien in een duidelijk aanspreekpunt voor de omgeving;
- **Hinder- en risicobeheersing:** detecteren van potentiële knelpunten inzake bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid, en formuleren van mitigerende maatregelen;
- **Bemiddeling en dialoog:** faciliteren van overleg en het zoeken naar constructieve oplossingen bij bezorgdheden of bezwaren;
- **Validatie en opvolging:** beoordelen en goedkeuren van voorgestelde acties en waken over de effectieve implementatie ervan binnen het planproces.

Daarnaast voorziet het omgevingsmanagement in een passend overleg- en uitwisselingsplatform met adviesinstanties en andere betrokken actoren, via bilateraal overleg en/of thematische overlegmomenten, om hun specifieke aandachtspunten tijdig te capteren en het verdere verloop van het planproces te faciliteren.

Door deze gestructureerde en gedeelde aanpak wordt ruimte gecreëerd om het tracé en het plan waar aangewezen te optimaliseren.

B. TASKFORCE LEIDINGCORRIDORS

Om de aanleg van bijkomende pijpleidingen met het oog op de klimaattransitie versneld mogelijk te maken is het noodzakelijk om een corridorplan vast te leggen, zodat de ruimtelijke kaders tijdig

duidelijk zijn. Er is bijgevolg vooral nood aan een planologische verankering van pijpleidingcorridors in de ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's), zodat toekomstige infrastructuur snel kan worden gerealiseerd binnen vooraf vastgelegde strategische leidingcorridors.

Ook het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (beleidskader energie) in opmaak, verwijst naar de noodzaak van het afstemmen van de verschillende initiatieven rond pijpleidingen en het vastleggen van leidingcorridors en ruimte voor pijpleidingen, onder andere tussen de internationale logistieke knopen, met een gecoördineerde aanpak van de ruimtelijke processen op Vlaams niveau.

Door deze infrastructuurgerichte benadering kunnen publieke middelen geconcentreerd worden op één strategische investering met brede hefboomwerking, in plaats van versnipperd te worden ingezet via afzonderlijke steunmaatregelen voor individuele leidingen, first-mover-compensaties en projectgebonden infrastructuur. Tegelijkertijd sluit deze aanpak aan bij Europese kaders en instrumenten, waardoor publiek-private samenwerking op een strategische manier kan worden ingezet. Wetenschappelijke evaluaties van Europese infrastructuurprojecten tonen aan dat strategische pijpleidingnetwerken voor CO₂ en H₂ een belangrijke rol spelen in de kostenefficiënte transitie naar klimaatneutraliteit, en dat vertragingen of gebrek aan netwerkplanning tot hoge systeemkosten leiden. Dit ondersteunt de noodzaak van een geïntegreerd corridor- en infrastructuurbeleid dat aansluit bij Europese PCI/PMI-kaders.

Voor de uitwerking en implementatie van deze infrastructuurgerichte benadering op de middellange termijn wordt een Vlaamse Taskforce leidingcorridors opgestart. Deze aanpak is gebaseerd op het beleidsadvies 'leidingcorridors in het kader van de 'Klimaat sprong voor de industrie' en op de acties die in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (beleidskader energie) geïdentificeerd worden:

- De Taskforce leidingcorridors bestaat uit een vertegenwoordiger van kabinet Diependaele, kabinet Depraetere, kabinet Brouns en kabinet De Ridder, aangevuld met een vertegenwoordiger van Departement MOW, Departement omgeving, VEKA, VLAIO, en WEWIS. Het traject wordt getrokken door het beleidsdomein MOW.
- De Taskforce zal, in overleg met de leidingbeheerders, een actieprogramma 2026-2029 uitwerken en uitvoeren:
 - Bundeling overzicht huidige situatie, toekomstplannen, strategische plannen en juridische kaders.
 - In kaart brengen van de rol van de verschillende overheidsspelers en de lopende initiatieven rond pijpleidingen in Vlaanderen hun onderlinge relatie verduidelijken.
 - Identificatie van korte termijn knelpunten en voorstel plan van aanpak hiervoor, gealigneerd met de lopende acties.
 - Identificatie lange termijn knelpunten en voorstel plan van aanpak hiervoor; strategische leidingcorridors en bijhorende GRUP's.
 - Voorstel voor participatie-, transparantie- en communicatieprogramma (extern en intern).
 - Voorstel voor een governancekader voor de uitwerking van leidingcorridors als 'openbare transportmodus'

Voorstel voor een financieringskader voor beheer leidingcorridors en strategische leidinginfrastructuur (incl. PPS) De betrokken administraties nemen hier een verschillende rol in op, die onder meer kan bestaan uit:

- Voor het departement Omgeving: het definiëren de missing links op korte en lange termijn, het onderzoeken van planologische verankering van die missing links en de hoofdcorridors zoals gedefinieerd in het strategisch kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, op zoek gaan naar ruimtelijke antwoorden op concrete vragen met een gecoördineerde aanpak van de ruimtelijke processen op Vlaams niveau.

- Voor het departement Mobiliteit en Openbare Werken: de link met de havens bewerkstelligen en waarborgen, het departement Omgeving ondersteunen in het identificeren van missing links.
- Voor het Vlaams Energie en Klimaatschap: het uitwerken van de nodige regelgeving met betrekking tot energie en klimaat, en het stakeholdermanagement dat daarvoor nodig is
- VLAIO (als coördinator van Klimaatsprong voor de industrie en coregisseur van het ruimtelijk economisch beleid) neemt een actieve rol op in de inhoudelijke onderbouwing van de infrastructuurstrategie, met focus op industriële noden, internationale samenwerking en prioritering en timing van corridors. De projectgroepen binnen Klimaatsprong voor de industrie (zoals infrastructuur, financiering) kunnen op aanvraag voorbereidend werk doen voor de betrokken departementen. Jaarlijks wordt op het permanent overlegorgaan van Klimaatsprong voor de industrie de voortgang toegelicht door MOW om zo de industriële afstemming te verzekeren.

WEWIS vervult een complementaire rol gericht op het verzamelen en ontsluiten van relevante internationale en grensoverschrijdende inzichten, ter ondersteuning van de beleidsvorming. De taskforce zal tussentijds ook afstemmen met de projectgroep infrastructuur binnen het permanent overlegorgaan Klimaatsprong. (met daarin Essenscia, Steelbel, SERV, VOKA, NSP, PoAB, Elia, Fluxys, Pipelink en enkele academici).

3.1. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Overeenkomstig artikel 43 §3, 3° en artikel 31 §2, 1°, van het Besluit van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

VERBINDING TUSSEN OPWIJK EN LIEVEGEM

Het Vlaamse Departement Omgeving start, op basis van voorliggende nota, met een geïntegreerd planproces voor de missing link tussen Opwijk en Zomergem. Voor de opmaak van de startnota wordt

in eerste instantie wordt een planteam samengebracht met vertegenwoordigers van het Departement Omgeving, het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de MER-coördinator.

Het overleg met de direct betrokken partners, in het bijzonder de gemeenten Lievegem, Evergem, Gent, Lochristi, Lokeren, Zele, Aalst, Lebbeke, Berlare, Dendermonde en Opwijk wordt georganiseerd in een planbegeleidingsgroep. Ook de Vlaamse adviesinstanties maken hier deel van uit.

De startnota wordt, nadat de Vlaamse Regering kennis heeft genomen van dit voornemen op korte termijn uitgewerkt en voor goedkeuring voorgelegd aan de regering.

Over de startnota wordt, na de goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering, het advies gevraagd aan de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, de deputatie van de provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant en de betrokken gemeenten en de overige door de Vlaamse Regering aangewezen diensten.

Op basis van de inspraakreacties en participatie zal door het planteam een scopingnota, voorontwerp-RUP en ontwerp-milieubeoordeling worden uitgewerkt. Daarna volgt een plenaire vergadering over het voorontwerp-GRUP en de milieubeoordeling.

VERBINDING TUSSEN DE ANTWERPSE HAVEN EN HALEN

Het Vlaamse Departement Omgeving start, op basis van voorliggende nota, met de voorbereiding van een geïntegreerd planproces voor de missing link tussen Antwerpen en Halen/Tessenderlo.

Fluxys hydrogen gaat, met medewerking van een omgevingsmanager/omgevingsmanagement, in overleg met de lokale besturen en de stakeholders om hen te informeren en om hun bezorgdheden mee te nemen in de verdere procesvoering.

Departement Omgeving en Fluxys hydrogen werken op basis van het overleg een concreet voorstel voor de tracékeuze, de aanpak van het planproces en de bijhorende communicatie uit dat aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd.

De procesaanpak leidt tot de opmaak van een startnota die aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd ter goedkeuring. Daarna volgt een publieke raadpleging.

Op basis van de inspraakreacties en participatie zal door het planteam een scopingnota, voorontwerp-RUP en ontwerp-milieubeoordeling worden uitgewerkt. Daarna volgt een plenaire vergadering over het voorontwerp-GRUP en de milieubeoordeling.

TASKFORCE LEIDINGCORRIDORS

De taskforce zal tegen einde 2026 een eerste rapportering overmaken aan de Vlaamse Regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. De Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving en Natuur, opdracht te geven een geïntegreerd planproces voor de opmaak van een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan op te starten voor de missing link Opwijk-Zomergem.
2. De Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving en Natuur, opdracht te geven het opstarten van een geïntegreerd planproces voor de opmaak van een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan voor de missing link Antwerpen-Halen te verkennen en een concreet plan van aanpak over tracékeuze, procesvoering en communicatie uit te werken en aan te Vlaamse Regering voor te leggen.
3. De Vlaamse minister, bevoegd voor Mobiliteit, opdracht te geven een taskforce leidingcorridors op te richten en een actieprogramma uit te werken, en hierover jaarlijks te rapporteren aan de Vlaamse regering en het permanent overlegorgaan van Klimaatsprong voor de Industrie.. De taskforce bestaat uit het Departement MOW, het Departement Omgeving, VEKA, VLAIO, WEWIS en de kabinetten van de bevoegde ministers.

Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie,
Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management,

MATTHIAS DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare werken, Havens en Sport

Annick DE RIDDER